

ЗБОРНИК РАДОВА
С МЕЂУНАРОДНЕ МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНЕ
НАУЧНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ПО ПОЗИВУ

НЕМАТЕРИЈАЛНА КУЛТУРНА БАШТИНА ПАШТРОВИЋА

БУДУЋНОСТ ТРАДИЦИЈЕ
☞ ТРАДИЦИЈА ЗА БУДУЋНОСТ

ОДРЖАНЕ У РЕЖЕВИЋИМА
И ПЕТРОВЦУ НА МОРУ
8, 9, 10. И 11. МАЈА 2019. ГОДИНЕ

УРЕДИЛИ
ЗЛАТА МАРЈАНОВИЋ
ДУШАН МЕДИН
ДАВОР СЕДЛАРЕВИЋ

—	—	DRUŠTVO ZA KULTURNI RAZVOJ BAUO
—		
—		

JU Muzeji i galerije Budve

ЕТНОГРАФСКИ
ИНСТИТУТ
СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ
НАУКА И УМЕТНОСТИ

CRNA GORA
MINISTARSTVO KULTURE

Министарство културе Црне Горе је путем Јавног конкурса за финансирање пројеката/програма невладиних организација у области културе „Разноликост израза независне културне сцене“ за 2018. годину подржало објављивање овог зборника радова у оквиру пројекта Друштва за културни развој „Бауо“ из Петровца на Мору – „Нематеријална културна баштина Паштровића (музичка и плесна традиција): дигитализација, презентација, валоризација, одрживост“. Партнер на овом пројекту био је Центар за изучавање и ре-витализацију традиционалних игара и пјесама – ЦИРТИП из Колашина.

НЕМАТЕРИЈАЛНА КУЛТУРНА
БАШТИНА ПАШТРОВИЋА

БУДУЋНОСТ ТРАДИЦИЈЕ
& ТРАДИЦИЈА ЗА БУДУЋНОСТ

Главни и одговорни уредници

Душан Медин, МА
Мр Луција Ђурашковић
Проф. др Драгана Радојичић

Редакција

Проф. др Драгана Радојичић, председница
Доц. др Злата Марјановић · Мр Луција Ђурашковић
Мр Милева Пејаковић Вујосевић · Мр Добрила Поповић
Душан Медин, МА · Милица Станић Радоњић, МА
Давор Седларевић · Јелена Медиговић
Ниша Булатовић · Мила Медин, секретарка

Рецензенти

Академик Злата Бојовић (Београд)
Академик Радомир В. Ивановић (Београд)
Проф. др Александар Чиликов, ванредни члан ЦАНУ (Цетиње)
Проф. др Маријана Кокановић Марковић (Нови Сад)
Проф. др Љиљана Гавриловић (Београд)
Проф. др Борјанка Трајковић (Сомбор)
Проф. др Лидија Вујачић (Никшић)
Доц. др Злата Марјановић (Бања Лука)
Др Мирослав Лукетић (Будва)
Др Мила Медиговић Стефановић (Београд)
Др Бранко Бановић (Подгорица)
Др Катарина Митровић (Београд)
Проф. Бојан Суђић, маестро (Београд)

Уредници издања

Душан Медин, МА
Др Јадранка Ђорђевић Црнобрња

ДРУШТВО ЗА КУЛТУРНИ РАЗВОЈ „БАУО“
ЈАВНА УСТАНОВА МУЗЕЈИ И ГАЛЕРИЈЕ БУДВЕ
ЕТНОГРАФСКИ ИНСТИТУТ САНУ

ЗБОРНИК РАДОВА 33

ЗБОРНИК РАДОВА
С МЕЂУНАРОДНЕ МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНЕ
НАУЧНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ПО ПОЗИВУ

НЕМАТЕРИЈАЛНА КУЛТУРНА БАШТИНА ПАШТРОВИЋА

БУДУЋНОСТ ТРАДИЦИЈЕ
☞ ТРАДИЦИЈА ЗА БУДУЋНОСТ

ОДРЖАНЕ У РЕЖЕВИЋИМА
И ПЕТРОВЦУ НА МОРУ
8, 9, 10. И 11. МАЈА 2019. ГОДИНЕ

УРЕДИЛИ
ЗЛАТА МАРЈАНОВИЋ
ДУШАН МЕДИН
ДАВОР СЕДЛАРЕВИЋ

ПЕТРОВАЦ НА МОРУ – БУДВА – БЕОГРАД
2019.

SOCIETY FOR CULTURAL DEVELOPMENT "BAUO"
PUBLIC INSTITUTION MUSEUMS AND GALLERIES OF BUDVA
INSTITUTE OF ETNOGRAPHY OF SASA

COLLECTION OF PAPERS, VOL. 33

COLLECTION OF PAPERS
FROM THE INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY
SCIENTIFIC ON CALL CONFERENCE

INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF PAŠTROVIĆI

FUTURE OF THE TRADITION
& TRADITION FOR THE FUTURE

HELD IN REŽEVIĆI
AND PETROVAC NA MORU
MAY, 8, 9, 10 AND 11, 2019

EDITED BY
ZLATA MARJANOVIĆ
DUŠAN MEDIN
DAVOR SEDLAREVIĆ

PETROVAC NA MORU – BUDVA – BEOGRAD
2019

САДРЖАЈ

СЛОВО УВОДНО

Злајна Марјановић · Душан Медин · Давор Седларевић
[17]

ОБРАЋАЊА С ОТВАРАЊА КОНФЕРЕНЦИЈЕ

Душан Медин, МА [23]
Мр Луција Бурашковић [27]
Мр Добрила Појовић [29]
Марко Царевеић [31]
Жељко Никлановић [33]

ПЛЕНАРНО ПРЕДАВАЊЕ

Петар Перовић
Поријекло образаца (народној) стварања
[37]

САОПШТЕЊА / I ДИО БУДУЋНОСТ ТРАДИЦИЈЕ

ОКВИРИ ЗАШТИТЕ И ОДРЖИВОСТИ
Мр Милица Николић
Концепти заштитне наслеђа и остале
(теоријске) апликације
[47]

Милица Мартић

*Улога државе и музеја у заштити и очувању
нематеријалне културне баштине Црне Горе*
[55]

Др Биљана Јовановић Илић

*Интеркултурна динамика као сложени ентитет
одрживости културних семената*
[73]

БОТТОМ-УР МОДЕЛИ ВАЛОРИЗАЦИЈЕ

Проф. др Биљана Гавриловић · Проф. др Драгана Радојичић
*Нематеријално културно наслеђе Паштровића:
bottom-ур модел*
[95]

Љубица Радовић Миличић

*Интеракција локалне заједнице и кустоса музеја
у оцегалу нове музеологије*
[111]

Проф. др Раде Ратковић · Мр Драгана Зечевић · Милица Вулевић
*Изазови туристичке валоризације нематеријалне
културне баштине Паштровића*
[129]

Проф. др Драгица Панић Кашански

*Кикинда, Колашин и Паштровићи:
генеза везе, мреже и значаја три мала архива
нематеријалној културној наслеђа*
[145]

Давор Седларевић

*Кроз (из)маглицу до приморкиње:
комјарација исцртавања традиционалних њесова
колашинској краја и Паштровића*
[163]

ОЧУВАЊЕ ОБРАЗОВАЊЕМ
Проф. др Александра Јовић Милетић
*Нематеријална културна баштина Пашићровића –
имплементација у музичко образовање
млађеј школској узраси*
[189]

Доц. др Ведрана Марковић
*Специфичности пашићровске музичке традиције:
улога и примјена у музичкој настави*
[213]

САОПШТЕЊА / II ДИО
ТРАДИЦИЈА ЗА БУДУЊНОСТ

КЊИЖЕВНОСТ (КАО) БАШТИНА
Проф. др Злата Бојовић, редовни члан САНУ
*Обреди и обичаји Пашићровића у изворима
и у књижевној традицији*
[229]

Станка Јанковић Пивљанин, МА
Поезија и музика – лирика Стијејана Зановића
[241]

Др Тања Милосављевић
Слика свети Пашићровића у Причањима Вука Дојчевића
[265]

Срђа Злопаша
*Психоаналитичко тумачење њесме
„Зачух вилу у дубраву ње њјесан њоје“*
[277]

МУЗИКОМ И ПЛЕСОМ
Проф. др Синиша Јелушић, ванредни члан ЦАНУ
Културално њамћење: архетип и симбол (увод у њумачење)
[293]

Доц. др Злата Марјановић
Воља за пјесму: *Пашићровке и вокално наслеђе*
[305]

Др Ана М. Зечевић
Песма и игра (илес) Пашићровића као део сценске уметности
[365]

ЗАПИСАНО И ЗАПАМЂЕНО
Проф. др Јелица Стојановић
Антропоними у Паштровским исправама (XVI–XVII вијек)
[391]

Проф. др Миодраг Јовановић
*Административно-правни термини млејачке државе
у сјећању данашњих Пашићровића*
[409]

Душан Медин, МА
*О Дионисију Миковићу и његовом дјелу
„Пашићровска свадба“ (1891)*
[431]

ТРАДИЦИЈА ВЈЕРОВАЊА
Др Васиљ Јововић
*Религија као дио идентитетској одређења Пашићровића
(историјски преглед XIII–XX вијека)*
[463]

Мр Луција Ђурашковић
*О култи Св. Стефана Првомученика
у Пашићровићима*
[475]

Марија Црнић Пејовић
*Црквене свечаности у Боки Которској:
група половина XIX и прве деценије XX вијека*
[485]

ВЈЕШТИНЕ, ПРАКСЕ, ТРАДИЦИЈЕ
Добрила Влаховић
Традиција и вјештина иконописања
[505]

Ивана Бабић
Традиционално традицијско
Приморја као резултат прилагођавања
природном окружењу
[527]

Мр Јелена Ђукановић
Традиционална ношња у Пашировићима
[543]

САОПШТЕЊА / III ДИО VARIA

У ПОСЕБНИМ ПРИЛИКАМА
Мр Олга Никанорова
О крсним именима и крсној слави у Русији
и Пашировићима
[571]

Данијела Ђукић
Нематеријална културна баштина:
свадбени обичај у Пашировићима и Грбљу
[579]

Др Слободан Јерков
Пјесме пашировских сусједа
– сичански најјеви
[595]

ПРОМОТЕРИ ТРАДИЦИЈЕ
Мр Божена Јелушић
Реци ми што једеш, па ћу ти рећи ко си:
варијације о храни као културном наслеђу
[613]

Мирјана Пајовић
Будванска Женска вокална група „Хармонија“
као чуварка и промотерка традиционалних паштровских
и будванских њесама
 [625]

Катарина Поповић
Традиционална музика Паштровића и Будве
у изведби дјечје клаје „Приморкиње“
 [651]

Марина Дуловић
Међународни фестивал клаје Пераси у улози промотера
музичког наслеђа Будве и Паштровића
 [681]

ЗАВРШНА РИЈЕЧ

БУДУЋНОСТ ТРАДИЦИЈЕ & ТРАДИЦИЈА ЗА БУДУЋНОСТ
Проф. др Драгица Панић Кашански
 [693]

ПОГОВОР

ХОРИЗОНТ УРЕЗАН У СЕЋАЊЕ:
 ДИВИДЕНДА КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА ПАШТРОВИЋА
Зорица Стабловић Булајић
 [699]

ПРИЛОЗИ

ВЕНАЦ ПАШТРОВСКЕ ЗАОСТАВШТИНЕ:
 ПРИКАЗ КОНФЕРЕНЦИЈЕ
Др Ана М. Зечевић
 [705]

КРУЖНИЦОМ ПРОШЛОСТИ И САДАШЊОСТИ
Др Мила Медивовић Стефановић
[711]

Извод из рецензија [713]
Програм и илакаћи Конференције [717]
Фотографије с оиварања Конференције [730]

UNESCO КОНВЕНЦИЈА 2003.
*Convention of Safeguarding
of the Intangible Cultural Heritage*
[739]

*Конвенција о заштити
нематеријалне културне баштине*
[757]

**ПОПИС ЕЛЕМЕНАТА
НЕМАТЕРИЈАЛНЕ КУЛТУРНЕ БАШТИНЕ
У ЦРНОЈ ГОРИ 2012. ГОДИНЕ**
[777]

РЕГИСТАР ЛИЧНИХ ИМЕНА
[791]

О УРЕДНИЦИМА
[805]

СЛОВО УВОДНО

СЛОВО УВОДНО

Поштовани читаоче, поштована читатељко,

Чињеница да у рукама држиш овај зборник радова искрено нас весели, јер знамо да свијет око Тебе врви од различитих изазова, углавном привлачнијих (а могуће и кориснијих) него што је ова обимна и не баш лака књига. Е, па, управо са свијешћу да у таквом свијету живимо и да је пред нама будућност пуна изазова, водили смо се идејом да о томе треба да промишљамо као научници, стручњаци и умјетници. Отуд и ова књига и отуд у њеном поднаслову баш – „будућност традиције“ и „традиција за будућност“, како бисмо вријеме пред нама дочекали спремнији не само зарад одређеног личног бољитка већ и ради бољег упознавања са свијетом који нас окружује, а тај свијет неминовно чини и културна баштина, па тако и она нематеријална, којом се сви ми окупљени око овог издања на одређени начин бавимо.

Имајући у виду све наведено, прољећа 2018. године у Друштву за културни развој „Бауо“ из Петровца на Мору и у Центру за изучавање и ревитализацију традиционалних игара и пјесама – ЦИРТИП из Колашина осмислили смо комплексан вишемедијални пројекат како бисмо пружили скроман допринос мисији наших организација, а то је превасходно повећање нивоа свијести о важности изучавања културе и културне баштине. С тим настојањем смо се и пријавили на прошло-годишњи Јавни конкурс за финансирање пројектата/програма невладиних организација у области културе „Разноликост израза независне културне сцене“ код Министарства културе Црне Горе, на којем смо финансијски подржани, а наша апликација истакнута као једна од најбоље конципираних. Пројекат смо том приликом насловили „Нематеријална културна баштина Паштровића (музичка и плесна традиција): дигитализација, презентација, валоризација, одрживост“, цијенећи то да смо

дотад углавном спроводили активности управо у тим сферама људског изражаја, а што је уједно била тематика још ближа партнеру на овом пројекту – ЦИРТИП-у, који се већ дуго бави нематеријалном баштином црногорског Сјевера.

Крајем прошле године започели смо припреме за ову креативну и научну авантуру која је ангажовала преко 100 учесника и садржала пет главних сегмената, све директно везане за нематеријалну културну баштину паштровскога краја:

- 1) од 8. до 11. маја ове године у Режевићима и Петровцу на Мору одржали смо Међународну мултидисциплинарну научну конференцију по позиву „Нематеријална културна баштина Паштровића: Будућност традиције & традиција за будућност“, на којој је говорило безмало 40 учесника из Црне Горе, окружења и Руске Федерације;
- 2) Конференција је свечано отворена концертом *У њашијровској јеловој јори*, на којем су млади из Будве, Паштровића и Колашина извели низ паштровских и будванских традиционалних пјесама, до којих се дошло у најстаријим доступним нотним записима, теренским истраживањима савремених истраживача или путем стилизације;
- 3) приредили смо документарну изложбу „Музичка и плесна традиција Паштровића у записима и литератури до Другог свјетског рата“, чији су аутори потписници ових редова, која је досад приказана у Колашину (јул–август) и Петровцу на Мору (новембар–децембар), а планирано је да путује и у друге градове;
- 4) одржали смо више радионица о паштровској музичкој баштини у Колашину, за полазнике овогодишњег, петог по реду, Етно-кампа, који почетком августа успјешно организује КУД „Мијат Машковић“ са ЦИРТИП-ом, и, коначно,
- 5) приредили за штампу пети сегмент пројекта – зборник радова с Конференције.

*

Зборник радова конципиран је од више засебних цјелина. Након уводне ријечи, приложена су обраћања учесника свечаног отварања Конференције, текст пленарног предавања, три централна дијела („Будућност традиције“, „Традиција за будућност“ и „*Varia*“) с укупно 33 рада – саопштења с Конференције, као и извод из закључне дискусије скупа с препорукама. У наставку су „Прилози“, с поговором,

рецензијама, приказима, програмом, плакатима и фотографијама Конференције. Слиједи UNESCO Конвенција о заштити нематеријалне културне баштине (Париз, 2003) на енглеском, као и текст тог документа на нашем језику, који је у Црној Гори ратификован као посебни закон јула 2009, па стога Друштво „Бауо“ и ЦИРТИП овим пројектом пружају допринос том својеврсном малом националном јубилеју, тј. обиљежавању десетогодишњице присуства Конвенције код нас. Потом је дат попис 280 елемената нематеријалне културне баштине у Црној Гори, урађен 2012. године, који представља, могли бисмо слободно рећи, важан и незаобилазан првијенац у имплементацији Конвенције у нашој земљи, с 13 елемената регистрованих на територији општине Будва, од којих готово половина из Паштровића. Иза пописа налази се регистар личних имена, како би употребна вриједност књиге била увећана, те олакшано претраживање заступљених личности. На самом крају дате су биографије три уредника зборника.

Истичемо да се, и поред неколико додатних продужења рокова, није су сви учесници Конференције одазвали позиву и доставили писане верзије својих саопштења. Неколико аутора је у мањој или већој мјери изменило тему свог рада у односу на излагање, што је прихваћено, с обзиром на то да је задржан шири тематски оквир књиге – нематеријална културна баштина. Треба додати и то да су у зборник уврштена два накнадно написана рада аутора који нијесу били у прилици да учествују на самом скупу. Тврдње изнесене у радовима одражавају мишљење аутора и представљају њихову одговорност.

*

Нарочито нас радује што су вриједност ове књиге препознале двије знамените институције које се директно баве етнологијом и нематеријалним културним наслеђем, а то су Јавна установа Музеји и галерије Будве, којом руководи мр Луција Ђурашковић, иначе истраживач паштровске сакралне баштине, која је више пута исказала благодатност према активностима које спроводимо, као и Етнографски институт САНУ из Београда, на челу с директорицом проф. др Драганом Радојичић, која и сама континуирано научно проучава паштровске и приморске теме.

За помоћ и подршку приликом реализације научне конференције и других сегмената овог пројекта, па и овог зборника, дужни смо упутити изразе захвалности јавним установама домаћинима наших програмских активности – Музеји и галерије Будве, Центар за културу Колашин и Музеји и галерије Никшић, те њиховим директорицама, као и

пријатељима, донаторима и спонзорима, у првом реду Министарству културе Црне Горе, те Општини Будва, Хотелској групи Будванска ривијера, предузећима Водовод и канализација д. о. о. Будва и Комунално д. о. о. Будва, Спортско-рекреативни центар д. о. о. Будва, Паркинг сервис д. о. о. Будва, Туристичка организација Будва, Медитеран рекламе д. о. о. Будва, као и издавачкој кући ХЕРАеду из Београда. Хвала и свима осталима који су нам помогли да успјешно и на што бољи начин остваримо замишљене планове, а то су, прије свега, аутори зборника, рецензенти, стручни сарадници, волонтери, као и публика – локалне заједнице Приморја и Сјевера, заправо главни носиоци и чувари нематеријалне културне баштине. Управо ти „обични“ људи, истраживачима некако често „невидљиви“, чине нематеријалну културну баштину „живом“ и због тога њима посвећујемо овај зборник.

*

Знамо да овом књигом нијесу равномјерно обухваћени сви елементи и све могуће теме које се тичу нематеријалне културне баштине Паштровића (и околних територија о којима, такође, има доста ријечи, попут Спича, Будве, Грбља, Боке Которске, па све до Колашина и Кикинде). Но, то нам није ни био циљ, а и сматрамо да тако амбициозан подухват скоро да није ни могуће извести, посебно не међу корицама само једне књиге, колико год обимна она била. Такав пројекат нек буде аманет неким новим истраживачима и издавачима.

Зборник радова који држиш у рукама, уважени читаоче и уважена читатељко, ваљало би да разумијеш као скромни покушај групе ентузијаста, истинских заљубљеника у свој научни и умјетнички позив, да скрену пажњу на значај културне повијести и садашњости Паштровића, ове невелике, али прилично занимљиве патријархалне заједнице, свјесне богатства своје културне баштине и њених вриједности, што треба јасно нагласити. Ово дјело, зашто не рећи и то, осим што бесједи о временима *йасалим*, Теби и свим будућим читаоцима пружа могућност да, поред тема заступљених у зборнику, боље разумијете и нас, наше намјере, жеље и могућности, домете наших знања, као и цјелокупни контекст времена у којем живимо, а који ће, несумњиво, једног дана и сам бити тема неких будућих истраживача.

*Злајша Марјановић, Душан Медин и Давор Седларевић
уредници зборника*

ОБРАТАЊА
С ОТВАРАЊА
КОНФЕРЕНЦИЈЕ

НЕМАТЕРИЈАЛНА КУЛТУРНА БАШТИНА ПАШТРОВИЋА: БУДУЋНОСТ ТРАДИЦИЈЕ & ТРАДИЦИЈА ЗА БУДУЋНОСТ

Поштоване даме и господа, цијењени учесници Конференције,

Права је привилегија да стојим пред вама данас овим лијепим поводом, који нас је све у овако великом броју окупио у режевићком спомен-дому.

За Паштровиће би се могло рећи да их у одређеној мјери карактеришу одреднице Броделове историје средњег, па и дугог трајања. Они су током вјекова чинили невелику, али јединствену, прилично кохерентну и међусобно сложну традиционалну патријархалну заједницу, окренуту углавном сопственим расположивим ресурсима и привржену свом имену, поријеклу, обичајима, баштини, језику, православној религији и мноштву наслијеђених форми понашања, с израженим осјећајем припадности својој заједници. Рађајући се, проводећи живот и умирући на овом узаном простору, стијешњеном на ванредно лијепом крајолику, између мора и планина, међу великим културама и цивилизацијама Запада и Истока (са свима ступајући у контакте и одржавајући их, али према свима довољно дистанцирани и неповјерљиви) – у бурним минулим епохама Паштровићи су развили и стекли низ особених социјалних карактеристика, живећи у знатној мјери кроз махом наслијеђене познате, утврђене и ритуализоване форме понашања, стварајући оно што бисмо данас могли именовати као нематеријална културна баштина.

Нематеријална културна баштина Паштровића, као наша живећа стварност, могућа област истраживања или пак тема интересовања за задовољење нечије личне знатижеље, оно је што нас је надахнуло да јој посветимо дужну пажњу.

Водећи се таквим намјерама, али и жељом да се баштина боље разумије и приближи јавности, Друштво за културни развој „Бауо“ из

Петровца на Мору има изузетну прилику и част, али и одговорност, да организује Међународну мултидисциплинарну научну конференцију по позиву „Нематеријална културна баштина Паштровића: Будућност традиције & традиција за будућност“, током четири дана богатог и разноврсног програма, од 8. до 11. маја 2019. године, у простору овог Спомен-дома „Режевићи“ и Спомен-дома „Црвена комуна“ у Петровцу на Мору.

Одржавање ове конференције омогућило је Министарство културе Црне Горе које је, путем Јавног конкурса за финансирање пројеката/ програма невладиних организација у области културе „Разноликост израза независне културне сцене“, 2018. године финансијски подржало њену реализацију у оквиру ширег пројекта „Нематеријална културна баштина Паштровића (музичка и плесна традиција): дигитализација, презентација, валоризација, одрживост“. Пројекат реализује Друштво за културни развој „Бауо“ у сарадњи с Центром за изучавање и ревитализацију традиционалних игара и пјесама – ЦИРТИП из Колашина, и уз колегијалну подршку ЈУ Музеји и галерије Будве, ЈУ Центар за културу Колашин и ЈУ Музеји и галерије Никшић. Овом приликом им захваљујемо, као и осталим донаторима и људима добре воље.

Године 2019. обиљежава се деценија откад је држава Црна Гора ратификовала UNESCO Конвенцију о заштити нематеријалне културне баштине, донијету у Паризу 2003. године. Наше Друштво „Бауо“ овим пројектом, заједно са свим учесницима Конференције, пружа свој допринос обиљежавању овог својеврсног малог националног и културног јубилеја.

На научном скупу заинтересована публика имаће прилику да присуствује и прати излагања преко 30 експерата који припадају различитим наукама и дисциплинама из домена културе и умјетничког стваралаштва, а долазе из Руске Федерације, Босне и Херцеговине, Републике Србије и наше земље. На Конференцији ће, такође, наступити и неколико домаћих стваралаца, који примјерима добре праксе, афирмацијом и презентацијом паштровске нематеријалне културне баштине заслужују јавни простор, подршку и позорност јавности. Заједнички именитељ свима јесте интересовање за културну баштину Паштровића и запажени научни, стручни и умјетнички донети које су остварили бавећи се управо овом тематиком.

На Конференцији ће, стога, бити ријечи о језичкој, књижевној, музичкој и плесној традицији, религиозности, исхрани, одијевању, обичајима, свадби, али и о једном од најзначајнијих некадашњих нематеријалних

феномена који су постојали у Паштровићима – чувеној *банкади*, вишестољетном правно самоуређеном систему власти који је одолијевао освајачима ових простора, а чије је одлуке поштовала чак и Преведра република Светог Марка, која је нашом обалом господарила од прве половине XV до конца XVIII вијека. Говориће се и о међународном и националном нормативном и институционалном оквиру заштите, истраживања и валоризације нематеријалне културне баштине, као и о изазовима које доноси савремени туризам, основна привредна грана развоја овог краја, те о потенцијалима културног туризма. Осврнуће се и на досадашње иницијативе локалне паштровске заједнице да оне елементе које препознаје као сопствено наслеђе – спозна, проучи и јавно представи, а од користи ће бити и свако указивање на ново, непознато и другачије.

Вјерујемо да ће Конференција допринијети и расвјетљавању могућих улога музејских установа и манифестација у очувању и представљању нематеријалних културних израза у садашњем времену и у будућим временима. То је уосталом у складу с овогодишњом темом коју је Међународни савјет музеја (ICOM) прокламовао за Међународни дан музеја који се одржава за неколико дана – „Музеји као средишта културе: будућност традиције“ (*Museums as Cultural Hubs: The Future of Tradition*), што је и једна од наших кључних синтагми.

Међу посебно важним питањима о којима ће бити ријечи на скупу, као и у зборнику радова који ће га пратити, јесте и да ли ће се и шта из богате ризнице паштровске нематеријалне заоставштине успјети очувати у времену великих глобалних трендова, униформности садржаја, масовног туризма и све бржег живота у дигиталном свијету, који су увелико присутни и код нас? Хоће ли, попут већ виђених примјера у свијету, локални говор (који се иначе све рјеђе употребљава) и доскора уобичајене навике становништва потпуно ишчезнути и утопити се у нове праксе и обрасце, примјерене актуелном информатичком добу? Шта ће бити са старим традиционалним пјесмама које су у Паштровићима пјеване вјековима; да ли им пријети потпуни заборав, као што се догодило са традиционалним плесовима, израдом одјеће, многим обичајима...? Или ће, можда, традиција наставити да живи, попут некадашњих јела, чији начин справљања врло добро знају и често практикују савремене Паштровке и Паштровићи, али и многи други становници овог краја? И због чега су нам, уколико претпоставимо да јесу, сва ова питања данас уопште важна да о њима разговарамо и да на њих тражимо одговоре? Надамо се да ће уважени учесници Конференције у живом дијалогу са

публиком, посебно мјештанима – носиоцима нематеријалне културне баштине и локалних особености, проактивно дјеловати и помоћи да се пронађу одговори на нека од наших питања и да ће, што је подједнако важно, отворити многа нова.

Желим свима срећан и успјешан рад на овој конференцији!

*Душан Медин, МА
координатор пројекта
Друштво за културни развој „Бауо“*

ПОЗДРАВНА РИЈЕЧ

Уважене даме и господо, цијењени учесници међународног научног скупа, вриједни организатори,

Велика ми је част, не мање задовољство и, наравно, понос што су ЈУ Музеји и галерије Будве као кључна градска установа културе, чија се дјелатност у својој основи управо тиче културне баштине, уопште били у прилици да подрже и скромно помогну да се оствари изузетна идеја организације једног оваквог пројекта, чему, свакако, захвалност дугујемо дивним и вриједним младим људима из НВО Друштво за културни развој „Бауо“, попут Душана Медина и Миле Медин, који својим ентузијазмом и надасве искреном жељом, не први пут, доприносе расвјетљавању културне историје и традиције Паштровића.

У данима када смо суочени с пошастима духовне празнине и некултуре, када је материјална баналност нажалост достигла највиши степен, пројектима какав је и овај, који се односи на истраживање и очување нематеријалне културне баштине Паштровића, утемељују се браници правих и непроцјењивих вриједности културног постојања и истинског идентитета народа, који вјековима обитава на овом приобалном подручју.

Вјерујемо да ће нас ова пажљиво осмишљена научна манифестација, преко разних тематских цјелина, почевши од тумачења међународних законских прописа и норматива, заштите и валоризације културне баштине, преко језичке, књижевне, музичке и плесне традиције, обичаја, свадби, религије, исхране, одјевања, као и туристичких потенцијала и музеолошких постулата, испунити мноштвом нових сазнања и отворити нове путеве за даља истраживања како нематеријалне, тако и материјалне културне баштине, које смо у обавези да чувамо, афирмишемо и посматрамо у константно прожимајућој цјелини.

Будва са својом околином, а посебно Паштровићима, спада у ред ријетких, миленијумски старих средина у којима су се сусретале различите културе, стварајући комплексан медитерански цивилизацијски спој показујући се у свом најузвишенијем облику.

Добијајући тиме на посебности и значају, и Будва и њена околина својом традицијом и културном историјом заправо нас обавезују да им узвратимо као што су и они нас богато даривали. То значи непрекидну бригу за њихово изворно биће преко којег се сами усавршавамо и духовно узвисујемо, а чему ће, надамо се, увелико допринијети и организација и истраживачки резултати овог међународног мултидисциплинарног научног скупа.

На крају, још једном захваљујем организаторима – Друштву за културни развој „Бауо“, све вас срдечно поздрављам, а учесницима научног симпозијума желим успешан и плодотворан рад уз много нових идеја, као и пријатан боравак у нашој Будви, односно Паштровићима.

*Мр Луција Бурашковић
директорица ЈУ Музеји и галерије Будве*

ОТВАРАЊЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ

Поштоване даме и господо,

Угодна је дужност коју данас имам да вам се обратим и свечано најавим почетак рада мултидисциплинарне међународне научне конференције о нематеријалној културној баштини Паштровића.

Конференција коју организује петровачко Друштво за културни развој „Бауо“, у сарадњи са Центром за истраживање и ревитализацију традиционалних игара и пјесама из Колашина, дио је комплексног пројекта „Нематеријална културна баштина Паштровића (музичка и плесна традиција): дигитализација, презентација, валоризација, одрживост“, који је подржало Министарство културе Црне Горе на Јавном конкурс у финансирање пројеката/програма невладиних организација, конкурс у насловљеном „Разноликост израза независне културне сцене“. Подршку реализацији пројекта пружила је и ЈУ Музеји и галерије Будве.

У једном од својих кључних есеја „Традиција и индивидуални таленат“ Томас Елиот, један од најпознатијих пјесника XX вијека, указује на то да се традиција не наслеђује него мукотрпно стиче. У контексту културне баштине поднебља на којем живимо, традицију можемо сагледати кроз појаве и обичаје који се понављају у континуираном временском трајању, вјечитим преплетом живе активности предака и потомака. Акумулирано знање сачувано кроз колективно сјећање и праксу, преношено усменим путем из нараштаја у нараштај, у сталном је надовезивању прошлог и ововременог. Свестрана жива стваралачка активност генерација које су нам претходиле, освјешћена као нематеријална баштина, снажно је упориште за дефинисање и препознавање културне посебности.

Најављеном темом за предстојећу конференцију, Друштво „Бауо“ исказује поштовање према наслијеђеним вриједностима и са високо развијеном свјешћу о томе да на путу достизања универзалних вриједности

заштита културне баштине представља цивилизацијски императив, истиче значај њеног препознавања и разумијевања.

Пројекти намијењени очувању, заштити, валоризацији и презентацији културне баштине подсећају нас да наслијеђене вриједности нису временска константа, архивирани подаци и артефакти, већ драгоцен ресурси из којих црпимо потврде о суштини постојања.

У миленијумском трајању Црна Гора је била дом многих култура: паганске, хришћанске, исламске, медитеранске или континенталне, а све оне су оставиле дубоке трагове у наслеђу, које нас својим материјалним и нематеријалним траговима обликује као људе овог поднебља, као народ међу многим народима. Бољим разумијевањем наслијеђеног успјешније можемо тумачити простор на којем битишемо и недвојбено дефинисати наш културни спецификум.

Заштита културног наслеђа, свестране животне и стваралачке активности генерација које су нам претходиле, темељни је чинилац развоја култивисаног друштва. Једнако као што морамо ићи у корак са савременим научним и технолошким достигнућима, морамо са особеним сензибилитетом његовати вриједности наше баштине, изњедрене из вјековног сусрета цивилизација, ослоњених на различитости међу људима и на њихове културе.

Ниједан од феномена – друштвених, културних, социолошких и других – не може бити до краја објашњен ако се бар нешто не сазна о тлу на којем се одвијала вјековна драма црногорског човјека. Увјерена сам да ће спрега етнолога, антрополога, етномузиколога, музичких теоретичара и стручњака из других области, кроз понуђене радне теме Конференције о нематеријалној културној баштини Паштровића, покушати да расвијетли и неке од недокучивих простора традиционалне музике и плеса. Ово је област која је код нас веома присутна у свакодневном животу, али још увијек недовољно научно истражена и проучена. Истраживачки захвати у прикупљању, анализи и систематизацији музичке баштине, које је Друштво „Бауо“ спроводило и до сада кроз више пројеката, са тежњом да пружи синтезу свега што су Паштровићи током дуге историјске прошлости остварили, употпуниће нашу културну стварност, па, у том контексту, отварам Конференцију и свим учесницима желим успјешан и конструктиван рад.

*Мр Добрила Појовић
савјетница за музичку и музичко-сценску дјелатност
Министарства културе Црне Горе*

ПОЗДРАВНА РИЈЕЧ

Уважени пријатељи,

Заиста ми је велико задовољство када вас све овако видим. Дирнут сам. Са браћом Паштровићима ми, Грбљани, увијек смо имали традиционално добар однос.

Овај ваш скуп је јако лијеп, а назив Конференције „Традиција за будућност“ је сјајан, а уједно и обавезује, посебно у овим временима када се традиција полако окреће за материјалним богатством, а запоставља ово нематеријално богатство и културу и полако их потискује. Ово је прави тренутак и доказ да није све богатство у материјалном, него и у духовном и културном. Ви то добро радите, надам се да се и ми у Грбљу једнако добро бавимо тиме на сличан начин и да ту традицију чувамо. Због свега тога сам задовољан и поносан како на вас, тако и на моје Грбљане.

Свакако да ће вам Општина Будва увијек бити подршка у свим вашим пројектима. Бићемо ту да морално и материјално подржимо и очувамо традицију јер нам је она у првом плану.

Желим вам срећан и успјешан рад!

Марко Царевих
предсједник Оштинине Будва

ПОЗДРАВНА РИЈЕЧ

Поштовани гости, поштовани Паштровићи,

Привилегија је говорити на овом дивном мјесту и пред оваквим скупом. Долазимо као представник, заправо члан Управног одбора Удружења Паштровића и пријатеља Паштровића у Београду „Дробни пијесак“, које је основано још давне 1960. године, а и дан-данас постоји и на чијем је челу проф. др Павле Анђус. Мислим да су ово удружење и његови пројекти претече свих културних збивања која нам се ових дана дешавају, а односе се на музичку баштину, јер су његови организатори наши активни бивши чланови. Трудимо се да се обичаји и традиција Паштровића не забораве не само у Београду него и на нашим просторима, јер, вјерујте, више вриједи једно наше старо кућиште у Паштровићима него све ове зграде које су се саградиле у Будви, Петровцу и Бечићима.

Нарочито ми је драго што видим овако много младих људи. Обично су на наше раније скупове одржаване у Паштровићима долазили старији људи, а овдје има много омладине, што ме изузетно радује.

Сачувајте наше обичаје, сачувајте нашу традицију!

Живјели и хвала вам много, и нек вам буде са срећом овај рад!

*Жељко Никлановић
члан Управног одбора
Удружења Паштровића и пријатеља Паштровића
у Београду „Дробни пијесак“*

РЕГИСТАР
ЛИЧНИХ ИМЕНА

РЕГИСТАР ЛИЧНИХ ИМЕНА

- Аврамовић, Јоаникије – 432
Адровић, Дано – 627, 628, 631, 633
Ајдачић, Дејан – 335
Ал Бано – 686
Алфонцети, Беатриче – 245
Амир-паша – 481
Андреј Првозвани – 572
Андрија Никца Голиша – 394
Андрија Рада Дабчева – 400
Андрић, Вјера – 355
Андрић, Кана – 355
Андрић, Мања – 355
Андро Дабов – 397
Андро Јованов – 395
Андро Лукшин – 400
Андро Никчев – 400
Андро Снепчев – 397
Андровић, Горан – 61
Андровић, Милан – 61
Андровић, Мило – 61
Анђе Вука Лушина – 403
Анђе, жена Мара Вукова – 403
Анђе, кћи Вуца Петрова – 403
Анђе, мати Јована Марова – 403
Анђелина, жена Ђурице Жинтилице – 404
Анђус, Павле Р. – 33
Анђуша Никова – 404
Анђуша Никошица – 404
Анђуша, жена Стијепа Жинтилице – 404
Анто Батута – 397
Аполон – 249, 618
Аранитовић, Ана – 58, 778
Арђун – 40
Арменко, Симо – 707
Арменковић, Марко Вука – 395
Арменковић, Радо Вуксанов – 394, 395
Асман, Алаида – 294, 296
Асман, Јан – 294
Ахмет – 61
Бабан, Златко – 374, 378–382
Бабовић, Слађана – 630
Балић, Вукмир – 401
Балшић, Балша III – 132, 464–467, 480
Бановић, Бранко – 58, 778
Барагети, Стефанија – 249
Барац, Власта – 630
Барац, Љиља – 630
Барбароса, Фридрих – 131
Барбић, Б. – 492
Бароуз, Харлан – 76
Барток, Бела – 675
Бауман, Зигмунт – 295
Беговић, Владимир – 627–629
Бембо, Франческо – 466
Бенић, Наза – 630
Бенишели, Алберто – 243, 245
Бечић, Стефан – 399
Бешлагић, Шефик – 371
Бици, Марин – 469
Боберић, Владимир – 470
Богишић, Валтазар Балдо – 232, 280, 439–441
Боговић, Бисерка – 179, 630, 631, 632, 676

- Богојевић, Радован Ђићко – 63
 Богородица (Пресвета Богородица)
     – 477, 480, 481, 493, 495, 509
 Богородица Одигиртија – 510
 Богородица Ратачка 596
 Божидар, поп – 402
 Божић, [Иван] – 392, 393
 Бојко Николин – 398
 Бојовић, Злата – 707, 708
 Бојовић, Јован – 392, 410
 Боко Николин – 397
 Борета, Милош – 630
 Боћо Попов – 397
 Брадић, Вера – 630
 Браиновић, Марија – 682
 Браић, Дијана – 630
 Браић, Мирко – 682
 Брајовић, Воја – 379
 Бранковић, Ђурађ – 136, 466
 Бранковић, Сепча – 399
 Бранковић, Степан – 399
 Бранковић, Радо Алексе – 394, 395, 397
 Браун, Томас – 295
 Брнковић, Вуко – 397
 Брновић, Јанко – 61
 Брновић, Марко – 61
 Бродел, Фернан – 23, 613, 615, 622
 Бубања, Горан – 58, 778
 Бубања, Јелена – 630
 Бубле, Никола – 685
 Будисављевић, В. Племенити – 492, 494
 Бућен, Стјепац – 399
 Булатовић, Слободанка Слоба – 61
 Буљаревић, Нико – 393
 Буљаревић, Никола [Буљар] – 395, 399
 Бућа, Вићентије – 469
 Бућин, Јован – 492
 Бушатлија, Махмуд-паша – 480
 Бхагавадгита – 40
- Вајнрих, Харалд – 295
 Ван Менш, Петер – 115
 Василије, византијски цар – 131
 Васиљевић, Миодраг А. – 171, 176, 179,
     192, 193, 194, 196, 197, 209, 214, 216,
     217, 219, 300, 301, 328, 368, 376, 654
- Васић, Оливера – 152, 153
 Велимировић, Никола(ј) – 486, 495,
     497–500, 574
 Верона, Славко – 494
 Видовић, Јелена – 58, 778
 Влаовић, Новка – 58, 778
 Влаховић, Добрила – 707
 Војислављевић, Михаило – 464
 Волтер, Франсоа Мари Ару – 243,
     245, 248
 Вондрашек, К. – 490
 Врчевић, Вук – 175, 229, 231, 233, 234,
     237, 279, 281, 301, 368, 371, 442, 446,
     545, 657, 708
 Вутделић, Душица – 630
 Вуја Иванов – 401
 Вујко, Ђед – 401
 Вујовић, Марија – 630
 Вујовић, Милица – 58, 778
 Вујовић, Тања – 58, 778
 Вук Милошев – 403, 404
 Вук Перов – 403, 404
 Вук(о) Николин – 397
 Вукац Ника Дајкова – 401
 Вукац Никаљев – 401
 Вукашин Сандаљев – 401
 Вукашиновић, Давид [Давид
     Вукашинов] – 395, 400
 Вукмановић, Јован – 106, 118, 175,
     178, 309, 314, 315, 319, 326, 339, 368,
     371, 393, 440, 442, 443, 543, 545, 565,
     597, 602, 615
 Вукмировић, Радо Алексе – 397
 Вуко Дајков – 397
 Вуко Николин – 397
 Вуко, син Ника Ивкова – 397
 Вуковић, Драгица – 61
 Вуковић, Зорица – 61
 Вуковић, Нико Марка Вукова – 395
 Вуковић, Никодим – 472
 Вукосављевић, Виолета – 58, 778
 Вукослав – 401
 Вукослав Негал – 401
 Вукотић, Снежана – 58, 778
 Вуксан Николин – 403
 Вуксан, гувернадур – 401

- Вуксановић, Матија М. – 597, 602
Вукчевић, Иван С. – 371
Вуле Дамјанов – 401, 403
Вуле Франков – 401
Вуле(та) Дамјанов – 401, 403
Вулен Андрин – 401
Вулета Кукара – 401
Вулија Новачићев – 401
Вулин Гаоц – 401
Вулић Ника Вукова – 401
Вулко Николин – 398
Вуловић, Срећко – 368, 440, 441
Вуцо Ников – 397
Вуцо Петров – 397, 403
Вуцо Франков – 397
Вуча Пјеров – 401
Вучевић, Антоније – 436
Вучета Раичков – 401
Вучина Дабов – 401
Вучковић, Марија – 630
Вучковић, Никола – 652
Вучо Петров – 397
- Гаврило, калуђер – 398
Гавриловић, Љиљана – 701, 706, 710,
712
Гамалил, кнез – 477
Гардашевић, Душица – 58, 778
Гелтруда од Пољске – 255–259
Георгије Победоносац – 572
Георгије, поп – 505
Гербрант – 300
Герц, Клифорд – 79
Глук, Кристоф Вилибалд – 241, 254,
259, 261, 263
Гојковић, Јефто – 492
Голубовић, Иван [Иван Голубов] –
395, 400
Гравина, Ђан Винченцо – 245
Гргуревић, Јасминка – 707
Гребнер, Фриц – 76
Греговић, Анђелика – 330
Греговић, Маркетто Степев – 400
Греговић, Милена Тодорова – 356
Греговић, Н[икола] – 629
Греговић, Нико Марков – 393, 394, 396
- Греговић, Никола Мара – 393
Греговић, Стеван – 392
Греговић, Стево – 392
Густав Трећи – 248
- Дабижив, поп – 402
Дабо Николин – 397
(Да)бојко Николин – 398
Дабовић, Андрија [Андрија Дабов]
– 395, 400
Дабовић, Нико Лукшин – 396
Давидовић, Вук – 401
Давидовић, Давид Шепшев – 400
Давидовић, Драгица – 545
Давидовић, Иван Андрије – 396
Давидовић, Марко Андрије – 398
Давидовић, Симо Попов – 437, 441
Давидовић, Стево – 392, 396
Давидовић, Стефан – 399
Давидовић, Урош – 322
Давидовић, Иван Андрије – 396
Давидовић, Марко Андрије – 398
Дако Путник – 397
Дамјан Радманов – 400
Даниловић, Раде Мирков – 172
Данте, Алигијери – 245, 248, 250
Датајко, кнез – 465
Дацић, Садик – 58, 778
Дворниковић, Владимир – 280
Де ла Блаш, Видал – 81
Де Пјер де Берни, Франсоа-Жоаким
– 249
Дедић, Олга – 489
Дидић, Вера – 171
Дидрон – 510
Димитрије, даскал – 505, 512, 525
Диоклецијан, цар – 135
Дионисије, калуђер – 465
Дионисије, сликар из Фурне – 510
Дмитровић, Нико Рада – 396
Дмитровић, Радо Алексе – 395
Добричанин, Секула – 175
Дојчевић, Вук – 269–272
Домко Раићков – 398
Донковић, Марко – 400
Драгићевић Шешић, Милена – 74

- Држић, Марин – 417
 Дукај, Хусеин Бато – 629
 Дулетић, Драган – 626
 Дуловић, Марина – 710
 Дунавски Орфеј [Orfeo del Danubio]
 – 241, 253, 254–259, 263
 Душан, цар – 464, 465, 468, 479, 480, 573
- Ђедовић, Олга – 630
 Ђондовић, Сања – 58, 778
 Ђуда, Лука – 400
 Ђукановић, Јелена – 630, 709
 Ђукић, Данијела – 709
 Ђурановић, Анђелко – 627, 628, 629,
 631, 632
 Ђурашевић, Ђураш – 465
 Ђурашевић, Ђурашин – 465
 Ђурашевић, Нико – 199
 Ђурашковић, Луција – 19, 705, 707
 Ђурђевић, Дамјан – 400
 Ђурић, Регина – 630
 Ђуришић, Љиљана – 58, 778
 Ђуро Вучинов – 397
 Ђуро Главина – 397
 Ђуро Дабижив – 397
 Ђуровић, Драшко – 374, 378
 Ђуровић, Јово – 444
 Ђуровић, Ратко – 373
- Елиот Смит, Графтон – 76
 Елиот, Томан – 29
 Ердељановић, Јован – 281
- Жинтилица, Ђурица – 404
 Жинтилица, Иван [Луке] – 400
 Жинтилица, Лесандро – 398
 Жинтилица, Стијепо – 404
- Зановић, Стјепан – 241–244, 246–255,
 258–261, 263
 Запи, Ђанбатиста Феличе – 249
 Запоља, војвода – 481
 Заур, Карл – 77, 78
 Зевс – 619
- Зелић, Герасим – 470
 Зено, Марко – 466
 Зеновић, Бранко – 179, 330
 Зеновић, Марко Стјепчев – 467
 Зеновић, Миодраг Мијо – 442, 443, 632
 Зеновић, Олга – 630
 Зеновић, Урош Јовов – 175, 431,
 444–446, 459
 Зечевић, Ана М. – 626, 649, 701, 710
 Златковић, Нинослава – 710
 Злопаша, Срђа – 708
 Змајевић, Андрија – 468
- Иван Крститељ Јустинијани – 131
 Иван Никца Ивова – 400
 Иванац Николин – 400
 Ивановић, Иван – 62
 Ивановић, Крсто – 234, 615
 Ивановић, Радомир В. – 444
 Иво Дрекша – 397
 Ивошевић, Васо Ј. – 433, 434, 446
 Иглтон, Тери – 315
 Икар – 618
 Илија Андров – 400, 404
 Илић, Влатко – 382
 Инголи, Франческо – 469
 Иновић, Радич – 402
 Исус Христ(ос) – 300, 476, 477, 493,
 507–511, 574, 575
- Јадрија Радов – 400
 Јандро канзалијев – 397
 Јанкетић, Михаило Миша – 379
 Јанко Николин – 398
 Јанковић Пивљанин, Станка – 701,
 708
 Јанковић, сестре – 170
 Јарило – 327
 Јекнић, Бранислав – 154
 Јелушић, Божена – 709
 Јелушић, Синиша – 707, 708
 Јерков, Слободан – 214, 215, 709
 Јоаникије Липовац, митрополит
 – 433
 Јован – Козма – 505, 512, 525

- Јован Маров – 403
Јованов, Андро – 397
Јовановић, Вук – 490
Јовановић, Драго – 494
Јовановић, Евдокија – 487
Јовановић, Маја – 630
Јовановић, Миоград – 707
Јовић Милетић, Александра – 330, 709
Јовић, Доситеј – 470, 492–494
Јовић, Тања – 58, 778
Јовићевић, Андрија – 465
Јовићевић, Славка – 58, 778
Јово Ника Вукшина – 397
Јово Шепчев – 397
Јововић, Васиљ – 707
Јунг, Карл Густав – 293, 297, 298
Јунко Голубов – 398
Јунковић, Стијепо [Стјепан, Стјепо Јунков] – 395, 399
Јустинијан, цар – 131
- Кабир – 40
Кадмо – 619, 626
Кажанегра, Анастасија Стане – 432
Кажанегра, Борис – 434, 442, 443
Каза – 248
Калајановић, Јулијана – 630
Калаћоћевић, Ила – 415
Калић, М. – 490
Калуђеровић, Мило Никца Ивова – 397
Калуђеровић, Станко – 398
Калуђерчић, Стево – 435
Каменаровић, Паво – 487
Каписода, Јована – 630
Караџић, Вук С. – 175, 229, 232–234, 237, 238, 240, 279, 281, 298, 301, 333, 334, 340, 341, 368, 371, 437, 442, 446, 632, 654, 708
Караџић, Јелена – 58, 778
Карин, Весна – 152, 156
Карин, Мартина – 152, 156
Карло, угарски цар – 131
Касирер, Ернст – 80
Катавић, Марио – 670, 672
- Кате Вукићева – 403
Кате Јововица – 404
Кате Степца Марова – 403
Кашиковић, Никола Т. – 435, 439
Кецман, Лука – 379
Кјабрера – 252
Клајн, Иван – 421
Клођурђевић, Лесандро – 398
Кнежевић, Иво – 63
Кнежевић, Слађана – 58, 778
Кнежевић, Степац – 399
Коваљевски, Јегор – 547
Коваци, Рамазан – 63
Ковачевић, [Милан] Микан – 683
Ковачевић, Предраг В. – 367, 393, 442, 433
Ковачевић, Славко – 374, 378
Кодаљ, Золтан – 216
Којовић, Антун – 229, 233, 234, 236, 240, 615, 708
Кокољ, Братислав Бато – 626
Константин, цар – 131
Коњевић, Веселин – 61
Коњовић, Петар – 374
Копривица, Божо – 373, 374
Котуњо, Тото – 686
Крајишник, Богдан – 436
Краљевевић, Венедикт – 470
Краљевевић, Зано – 397
Крастић, Шуро Транут – 397
Краус, Фридрих Саломон – 280
Крековић, Сћепан – 399
Крешимбени, Ђован Марио – 245
Кришна – 40
Крстић Марков – 402
Крстић Ников – 402
Куба, Лудвик – 214
Кујовић, Драгиња – 62
Куљача, Видо – 397
Куљача, Марко Лазов – 442
Кухач, Фрањо К. – 214, 331, 367, 651–657, 666, 679
- Лазаревић, Марија – 630, 710
Лајбниц, Готфрид Вилхелм – 298
Лалошевић, Драгана – 58, 778

- Ламетри, Жилијен Офре – 245
 Лауш, краљ – 465
 Лековић, Сенада – 630
 Леонарди, Франо – 469
 Леонио, Винченцо – 245
 Липовац Радуловић, Весна – 411
 Личина, Везира – 62
 Логар, Миховил – 374, 375, 377, 378
 Лорд, [Алберт] – 193
 Лубурић, Вера – 58, 778
 Луј XIV, краљ – 248, 249
 Лука Сандаља Богојева – 400
 Лука, јеванђелиста – 509
 Лукета Лучин – 400
 Лукета Маринов – 400
 Лукетић, Мирослав – 392, 410, 442, 443
 Лукца Шаптин – 400
 Лукша Иванов – 400
 Лукшић, Владимир А. – 597, 602
 Лухша Маров – 400
 Луцијан – 477
 Лучица Ников – 400
 Лучица Рада Дамјанова – 400
 Луша Новачићев – 400
 Луша Петров – 400
- Љубинко – 490
 Љубинковић, Ненад – 440
 Љубиша, Јово – 397
 Љубиша, Сава – 472
 Љубиша, Стефан Митров – 119, 174, 181, 233, 265, 268, 269, 273, 276, 279, 282, 283, 294–296, 373, 374, 378, 379, 381, 382, 463, 470, 472, 474, 479, 546, 547
 Љубиша, Стијепо – 397
- Маговчевић, Александар – 627, 629
 Маинић, Мијат – 417, 419
 Маинић, Раде – 423
 Мајић, Срећко – 684
 Манојловић, Коста – 374
 Манојловић, Радоман – 58, 778
 Мараза Томичина – 403
- Маре Ивовица – 404
 Маре, жена Никца – 403, 404
 Маре, кћи Вука Милошева – 403, 404
 Марин Николин – 400
 Марино, Ђанбатиста – 245
 Марица, жена Ивана Жинтлице – 403
 Марица, жена Ника Иванова – 403
 Марјановић, Злата – 153, 156, 157, 171, 174, 179, 214, 217–219, 282, 368, 375, 598, 602, 626, 631, 632, 649, 651–654, 657, 668, 672, 673, 674, 679, 683, 686, 701, 706–708, 710, 712, 805
 Маркето Андричин – 398
 Марко Вуков – 395
 Марковић, Ведрана – 213, 222, 709
 Марковић, Душко – 155
 Марковић, Раич – 402
 Маркуш, Драган – 58, 778
 Маро Братићев – 397
 Маро Вуков – 403
 Маро Ников – 397
 Маро Стијепа Карлова – 397
 Маро Стијепов – 397
 Маро Стјепца Рајина – 397
 Маровић, Лана – 630, 652
 Маројевић, Радмило – 394
 Марон, Публије Вергилије – 246
 Мартић, Марија – 627
 Мартић, Милица – 58, 59, 706, 778, 779
 Марушић Говедарица, Стана – 58, 778
 Марчић, Динко – 398
 Марчић, Кукавица – 400
 Марчић, Живан – 401
 Масличић, Ирвин – 63
 Мачић, Лучин – 400
 Машановић, Горан – 63
 Машановић, Марко – 63
 Медиговић Стефановић, Мила – 283, 371, 373, 432, 444, 446, 707
 Медиговић, Јелена – 705
 Медиговић, Марица – 355
 Медин Станић, Бранка – 626
 Медин, Душан – 27, 156, 157, 174, 179, 305, 309, 317, 319, 321, 323, 348, 352,

- 355, 364, 652, 694, 700, 701, 705, 706,
707, 712, 805
Медин, Крстина (рођена Склендер)
– 319
Медин, Лазо Савов – 353
Медин, Мила – 27, 156, 157, 174, 176,
178, 370, 701
Медин, Милица (рођена Тодорица)
– 319–323, 343, 346–354, 356
Медин, Митар – 323
Медин, Нада Гигица – 319, 321, 323,
353–355
Медин, Томо – 319
Медовић, Маријан – 400
Мехмед II, турски султан – 466
Мијановић, Милева – 61
М[ијач], Д[раган] Б[риле] – 40
Мијушковић, [Славко] – 131
Миковић, Дионисије (Димитрије) –
175, 179, 280, 281, 282, 301, 310, 312,
315, 322, 332, 352, 367, 368, 370, 382,
431–447, 459, 463, 465, 467, 468,
470–472, 474, 491, 494, 584, 654
Миковић, Ђуро Марков – 432
Миковић, Јово М. – 441
Миковић, Радич – 465
Миковић, Сава – 322
Микула, Паво – 615
Милетић, Бранко – 411
Милиновић, Иван – 400
Милица Стијепова – 403
Миловић, Веско – 630
Миловић, Весна – 630
Миловић, Милорад Т. – 701
Милојевић, Лучица – 400
Милојевић, Нико – 393, 395
Милосављевић, Тања – 708
Милошевић, [Арсеније] Арса – 375
Милошевић, Јован – 171, 176, 214,
328, 380, 654
Милошевић, Светлана – 61
Милутиновић Сарајлија, Сима – 488
Милутиновић, Илија – 444
Минић, Емилија – 630
Митровић, Жељко П. – 286
Митровић, Илија – 199
Митровић, Јово – 199
Митровић, Кирило – 470
Митровић, Маријана – 630
Митрофановић, Георгије – 505, 512,
525
Михаил, архангел – 572
Миџор, Иваница (рођена Медиговић)
– 318
Мојсије – 477
Монтан, Станка – 682
Монтескје, Шарл Луј де Секонда
– 245
Моцарт, [Волфганг Амадеус] – 196
Мрваљевић, Зорица – 58, 778
Мрко Динковић – 397
Мрко Лукетин – 397
Мудринић, Р[адмила] – 629
Мусић, Срђан – 411, 413
Мустафић, Џелал – 63
Накићеновић, Сава – 486, 495, 496
Налетић, Радо Вука – 397
Наполеон, Бонапарта – 470
Настасијевић, Момчило – 192–196, 215
Нектарије – 510, 514, 516
Ненадовић, Љ[убомир] – 487
Нигали, Вукославац – 401
Никадровић, Мартин – 400
Никаљ Алесин – 399
Никандровић, Нико [Нико
Никандров] – 395, 396
Никандровић, Степан – 399
Никанорова, Олга – 707
Никац Лучице Вукова – 399
Никац Маркета Шепчева – 399
Никац Стјепца Вуксанова – 399
Никац Стјепца Лучичина – 399
Никашиновић, Божидар – 435
Никезић, Ана – 630
Никлановић, Жељко – 705
Никмиловић, Нико – 393, 395
Никмиловић, Андрија Ника – 395
Нико Андрин – 393
Нико Белин – 396
Нико Вујаков – 393
Нико Вука Томина – 396

- Нико Иванов – 403, 404
 Нико Иванчев – 403
 Нико Ивков – 397
 Нико Лушин – 399
 Нико Мара Стијепова – 393
 Нико Марка Вукова [Вуковића] – 395
 Нико Никца Никова – 393, 396
 Нико Рада Николина – 393
 Нико Стева Никова – 395
 Нико Франаљев – 393
 Нико Франов – 393
 Нико Франовљев – 394
 Нико Хекура Канош – 396
 Никовић, Алекса – 400
 Никовић, Дабо – 397
 Никола Вука Алексина – 399
 Никола Мара Греговића – 393
 Никола Турјагов – 399
 Николажа, кћи Вуксана
 Николина – 403
 Николић, Вјера – 366
 Николић, Данијела – 630
 Николић, Ксенија – 630
 Николић, Милица – 58, 706, 778
 Николић, Нико – 396
 Николић, Маркетто Раића – 398
 Никон, патријарх – 512
 Никошић, Маро – 397
 Никошић, Стијепо Ивана – 397, 399
 Ниче, [Фридрих В.] – 296, 299
 Нишић, Јадрија – 400
 Нобиле, Франић Никчев – 400
 Новак Андрић – 402
 Новак Андрићин – 402
 Новаковић, Бојан – 58, 778
 Новаковић, Вук[о] – 401
 Новаковић, Вуко [Вуко Новаков]
 – 395, 397, 401
 Новаковић, Горан – 63
 Новелић, Сабахета – 62
 Нушић, Бранислав – 490
- Обрадовић, Душица – 61
 Огњеновић, Вида – 374
 Огњеновић, Шпиро – 487
 Олга, кнегиња – 572
- Орф, [Карл] – 206
 Оташевић, Јелена – 630
- Пава – 61
 Паве Лушина – 403
 Павићевић, [Бранко] – 392
 Павле, апостол – 476, 477
 Павловић, Инокентије – 432
 Пајовић, Мирјана – 179, 625–633, 648,
 676, 685, 686, 710
 Панић Кашански, Драгица – 706, 708,
 710
 Пантић, Мирослав – 444, 445
 Пасиновић, Миленко – 62
 Паштровић, Стефан – 463, 474
 Пејаковић Вујошевић, Милева – 58,
 710, 778
 Пенезица, Стане – 404
 Перазић, Василије – 432
 Перазић, Димитрије – 472, 480
 Перазић, Милорад – 329, 628, 633
 Пери, Вилијам – 76
 Пери, [Милман] – 193
 Перо Занов – 397
 Перовић, Петар – 694, 706
 Перуновић, Ранка – 630
 Петар Лукетин – 400
 Петар Томин – 400
 Петар Франов – 400
 Петрановић, Герасим – 470, 487, 488,
 493, 498
 Петрарка, Франческо – 245–247, 250,
 255, 258
 Петрица, поп – 400
 Петровић, Гордана – 58, 778
 Петровић, Ж. – 628
 Петровић Његош, Никола I – 487, 498
 Петровић Његош, Петар I – 470
 Петровић Његош, Петар II – 64, 199,
 374
 Пешић, Вучко – 61
 Пешић, Милијана – 61
 Пјеро Франа Петрова – 397
 Плеша, Сандаљ – 400
 Попов, Игор – 152, 154, 166
 Поповић Бобот, Љиљана – 630

- Поповић, Бојан Р. – 444
Поповић, Вук – 237, 371
Поповић, Добрила – 58, 705, 778
Поповић, Јован Стерија – 490
Поповић, Катарина – 630, 686, 706,
709
Поповић, Љиљана – 630
Поповић, М. – 492
Поповић, Радојица М. – 444
Поповић, Срђа – 626
Поповић, Стеван – 282
Прековић, Нико Луке – 396
Приморац, Јакша – 683
Пророчић, Зоран – 627, 629
Пулетић, Милијана – 61
Пулетић, Мишко – 61
- Радаковић, Вуко [Вуко Радаков]
– 395, 397
Радан Лучице Вунде – 402
Раде Алексин – 403
Раденовић, Данојла – 61
Радимир, М. – 494
Радиновић, Сања – 341, 342
Радо Арменков – 397
Радо Лучин – 397
Радо Никаљев – 397
Радовић Миличић, Љубица – 710
Радовић, Борис – 61
Радовић, Милена – 490
Радовић, Надежда Нада – 62
Радовић, Томо – 61
Радојичић, Драгана – 19, 706, 712
Радоњић, Босиљка – 58, 778
Радоњић, Ирена – 627, 628, 631, 633
Радоњић, Јован – 468
Радоњић, Нина – 709
Радул, зограф – 505, 512, 525
Радуле Марков – 402
Радулов, Јелена – 58, 778
Радуловић, Марија – 682
Радуновић, Магдалена – 58, 778
Рађеновић, Амвросије – 488
Рађеновић, Мишко – 709
Рађеновић, Петар Васов – 442, 443
Раичевић, Жељко – 58, 778
- Раичевић, Милорад – 63
Раичевић, Стијепо – 397
Раичко Ников – 402
Рајковић, Татјана – 58, 778
Рако, Франов – 396, 397
Ракочевић, Весна – 61
Ракочевић, Мила – 61
Ракочевић, Селена – 164
Ранковић, Михаило – 432
Ратковић, Раде – 707
Рахољевић, Стјепан – 399
Рацел, Фридрих – 75, 76
Рачета, Саво Ст. – 373
Рачић, Вера – 61
Ритер, Карл – 75
Розица Каикова – 403
Ронсар – 252
Роулинг, Џоан – 618
Ружа, Ника Иванова – 404
Русо, Жан Жак – 248, 249, 251
- Сава, инок – 463, 472, 474
Сава, прелат – 467
Саватије, владика – 497
Самарџић, Никола – 707
Сан Ђорђо, Дионисије де Сарно
– 373
Света Катарина – 236
Света Улита – 480
Свети Августин – 297
Свети Алексиј Московски – 572
Свети Вид – 471
Свети Владимир – 61
Свети Димитрије – 476
Свети Ђорђе (Георгије) – 327, 465,
490, 572
Свети Илија – 236, 574
Свети Јован Богослов – 477
Свети Кирик – 480
Свети Лаврентије – 477
Свети Марко – 25
Свети Никола – 62, 236, 401, 464, 465,
467, 476, 478, 480, 512, 572
Свети Патрик – 572
Свети Сава – 399, 401, 402, 471,
487–490

- Свети Сергије Радонежски – 572
 Свети Симеон – 471, 472
 Свети Стефан Првомученик – 465,
 475–481, 484, 493, 629
 Свети Тома – 574
 Свети Трипун – 494
 Седларевић, Давор – 58, 105, 152,
 154–157, 370, 706, 707, 709, 712,
 778, 806
 Секуловић, В. – 491
 Сибинчић, лајтнант – 470
 Синдик, [Илија] – 392
 Сихорски, Антун – 487
 Скендеровић, Зумрета – 62
 Склендер, Крстина – 319
 Скок, Петар – 417, 420, 421, 423,
 425, 427
 Сокољ, Вуљај – 628
 Сократ – 249
 Соловјев, Александар – 392, 393
 Спасојевић, Василије М. – 442, 443
 Стабовић Булајић, Зорица – 707, 709
 Стане Вука Перова – 403
 Стане, кћи Франа Ивова – 403, 404
 Станица, жена Рада Алексина – 403
 Станица, кћер Ника Иванчева – 403
 Станица, кћи Вулета Дамјанова – 403
 Станишић, Зоран – 629
 Станков, Мијат – 415
 Стевановић, Михаило – 424
 Стефан Дечански – 465
 Стефан Немања – 131, 478
 Стефан Првовјенчани – 464, 465,
 479, 573
 Стефановић, Ј. – 492
 Стефановић, Јосиф – 469
 Стефановић, Никола – 469
 Стијепо Бојанов – 404
 Стијепо Јована Раичкова – 397
 Стијепо Луке Карстићева – 397
 Стијепо Лучице Франкова – 397
 Стијепо Марка Каикова – 397
 Стијепо Николин – 397
 Стијеповић, Нико Андрије – 396
 Стипишић, Љубомир – 352
 Стјепац Вука Бошкова – 399
 Стјепац Вуксанов – 399
 Стјепац Мара Каиков – 399
 Стјепковић, Андрија Никчева
 – 396
 Стјуард, Џулијан – 76
 Стојановић Мокрањац, Стеван – 208
 Стојановић, Јелица – 707
 Стојановић, Љубомир – 237
 Страхиња, поп – 505, 512, 525
 Страцимировић, Ђурђе – 132
 Судечић, Јово – 487
 Суђић, Лука – 176
 Суђић, Перо – 469
 Тасо, Торквато – 250, 255
 Тати, Силвија – 243, 245
 Териза, Живко – 398
 Тодорица, Анђе (рођена Миџор)
 – 318–321, 323–326, 328, 330–334,
 337, 340, 341, 343–346, 349,
 351–356
 Тодорица, Иваница
 (рођена Миџор) – 318
 Тодорица, Иво – 318, 322
 Тодорица, Љубица – 320, 350, 356
 Тодорица, Митар – 318, 319
 Тодорица, Нико – 318
 Толкин, Џон Роналд Руен – 618
 Томановић, Васо – 417
 Томић, Даница – 630
 Томић, Тома Буљар – 400
 Томић-Арменко, Андрија
 – 442, 443
 Томичић, Марко – 495
 Трипковић, Карсто – 397
 Трифковић, Коста – 489
 Туан, Ји Фу – 80
 Турковић, Андрица – 400
 Ђатовић, М. – 492
 Ђетковић, Маја – 58, 778
 Ђирковић, З. – 490
 Ђосо Памер, Андреа – 213, 219, 222
 Ђуковић, Васо – 433
 Ђуковић, Милан – 490, 494

- Ђуновић, Степан – 399
Ђурашевић, Душа Франов – 402
Ђурин, Андро – 400
- Узелац, Јадранка – 630
Улчар, Мирослав Миро – 682
Учелини, Франо – 494, 495
- Фатић, Зоран – 629
Фердинанд, краљ – 481
Фетаховић, Ерџан – 58, 778
Флак, Квинт Хорације – 246
Фолић, Виолета – 58, 778
Форни, Ђорђо – 247
Франић Радов – 400
Франићевић, Филимон – 432
Франко Алексин – 397, 398
Франо Бушатов – 397
Франо Ивов – 403, 404
Франо Никца Франкова – 397
Франо, син Рака Франова – 396, 397
Франовић, Оливера – 378, 544, 545
Фридрих Велики – 248
Фридрих Вилхелм – 248, 251, 258,
259
Фројд, Сигмунд – 280, 283, 284
- Хајдн, [Јозеф] – 207
Харвојевић, Петар – 400
Харвојевић, Нико Пјера – 396
Хекел, Ернст – 76
Хелвецијус, Клод Адријан – 245, 252
Хенура, Гојко – 398
Хенура, Нико Гојка – 393, 396
Херак Андричин – 400
Херцигоња, Никола – 170, 171, 176,
178, 179, 305, 317, 318, 319, 321, 323,
324, 328, 332, 339, 345, 355, 364, 597,
602, 631, 632, 633, 654, 670
Хјум, Дејвид – 38
Холбах, Пол Анри Тири – 245
Хоџић, Џелал – 63
Хранић, Сандаљ – 136
Хрвојевић, Дабо – 397
Хумболт, Александар – 75
- Цановић, Франо – 397
Царевић, Марко Бато – 705
Цицерон, Марко Тулије – 246
Цициловић, Дејан – 374
Црнић Пејовић, Марија – 707
[Црнојевић], Иванбег – 271
Црнојевић, Радич – 132
- Чарлс, принц од Велса – 507, 523
Чачија, Мојмир – 684
Челебић, Божидар – 61
Ченини, Ченино – 510, 516
Чилингири, Лиса – 58, 778
Чукић, Гордана – 58, 778
Чучић, Никша – 375, 376, 629
- Шајпу – 487
Шалго, Ласло – 628
Шантић, Алекса – 490
Шевалије – 300
Шекуларац, Божидар – 392, 410
Шеровић, Петар – 467
Шетка, Јасминко – 684
Шилга – 487
Шиничи, Сузуки – 216
Шишовић, Мардарије – 310
Шлитерау, Ото – 77
Шмит, Вилхелм – 76
Шола, [Томислав] – 114
Шопен, [Фредерик] – 196
Шоћ, Валдимир – 165, 173
Шоћ, Перо – 434
Шпадијер, Рајка – 630
Шпилар, Владимир – 171
Штиљановић, Јелена – 468
Штиљановић, Стефан – 434, 463,
467, 472, 474, 481, 492, 493,
574
Шћекић, Милисав – 58, 778
Шћепан Мали – 242, 243
Шуљак, Марија – 630
Шумић, Марија – 630–632, 647
Шумоња, Никола – 435
Шушић, Љиља – 61
Шушић, Ранко – 58, 778

О УРЕДНИЦИМА

ЗЛАТА МАРЈАНОВИЋ (1966) је на Катедри за етномузикологију Факултета музичке уметности у Београду дипломирала 1990, магистрирала 1997. и докторирала 2013. године.

Била је професор етномузиколошке групе предмета на Одсеку за традиционалну музику Средње музичке школе „Стеван Мокрањац“ у Краљеву, а тренутно ради као доцент на Катедри за етномузикологију Академије умјетности Универзитета у Бања Луци.

Истражује вокалну, вокално-инструменталну и инструменталну традицију у Црној Гори (Бока Которска, Приморје са залеђем, Цетиње и околина, Колашин с околином) и Србији (источна, југоисточна и сјеверозападна Србија, југоисточно Косово).

Ауторски потписује четири књиге, а коауторски двије. Уредила је неколико зборника радова и објавила више од четрдесет научних и стручних радова у часописима, зборницима радова и монографским публикацијама.

Чланица је Српског етномузиколошког друштва, стручног оцјењивачког жирија Међународног фестивала клапа у Перасту и Међународног савјета за традиционалну музику (ICTM), у оквиру којег дјелује као контакт особа (*Liaison Officer*) за Црну Гору.

Живи у Панчеву.

ДУШАН МЕДИН (1990) дипломирао је археологију на Филозофском факултету у Београду 2014, а постдипломске мастер студије менаџмента у култури и медијима на UNESCO Chair in Cultural Policy and Management завршио 2015. при Универзитету уметности у Београду и Универзитету Лимијер Лион 2 (Француска). Докторанд је археологије на Факултету хуманистичких студија Приморског универзитета у Копру, Словенија.

До сада је радио у цивилном сектору, као и у јавној служби – Општини Будва, ЈУ Музеји и галерије Будве и ОЈУ „Музеји“ Котор, гдје је био директор. Пројект менаџер је Друштва за културни развој „Бауо“ из Петровца на Мору.

Аутор је неколико поглавља у монографијама и више научних и стручних радова о материјалној и нематеријалној културној баштини Црне Горе, с нарочитим фокусом на Будви и Паштровићима. Истражује и пише и о менаџменту наслеђа, те културним политикама. Уредник је и приређивач више десетина издања с темама из културе и културне баштине, као и коуредник неколико зборника радова с конференција.

Члан је међународних и домаћих асоцијација Interpret Europe, Форум словенских култура, Друштва археолога Црне Горе, Српског археолошког друштва и Друштва конзерватора Србије.

Живи у Петровцу на Мору.

ДАВОР СЕДЛАРЕВИЋ (1979) на Високој школи струковних студија за образовање васпитача традиционалних игара у Кикинди дипломирао је 2010, а специјализирао 2014. године.

Запослен је у Јавној установи Центар за културу Колашин као руководилац КУД-а „Мијат Машковић“. Његов кореографски рад сматра се почетком неотрадиционализма у кореографисаним плесовима у Црној Гори. Активан је члан Центра за истраживање и ревитализацију традиционалних игара и пјесама – ЦИРТИП из Колашина.

Поред црногорских плесова (Колашин, Морача, Ровца, Пива, Паштровићи), истраживао је плесове влашког и српског становништва околне Бољевца, румунског и српског дијела Баната, Мађара и Њемаца у околини Кикинде итд.

Аутор је двије монографске публикације о традиционалним плесовима у Црној Гори, неколико научних и стручних радова и транскрипција, као и коуредник три зборника радова са колашинског Етно-кампа, првог студијског изучавања плесне и музичке праксе у Црној Гори.

Захваљујући његовој иницијативи током 2016. године традиционални плесови и пјесме из Колашина проглашени су нематеријалним културним добром Црне Горе.

Живи у Колашину.

HEMATEPIJAJIHA KYJTYPHHA
BAIITINA PAITPOBIBIA
BYAYHHOCT TPADИЦИЈЕ
& TPADИЦИЈА ЗА BYAYHHOCT

Издавачи

Друштво за културни развој „Бауо“ · Петровац на Мору
Јавна установа Музеји и галерије Будве · Будва
Етнографски институт САНУ · Београд

За издаваче

Мила Медин
Мр Луција Ђурашковић
Проф. др Драгана Радојичић

Лектура и коректура

Катарина Пиштељић
Милена Давидовић, МА

Превод на енглески и лектура

Милица Станић Радоњић, МА

Фотографије с Конференције

Мирослав Грубић
Мила Медин

Рејсџар личних имена

Станка Јанковић Пивљанин, МА
Тамара Ковачевић
Душан Медин, МА

Технички уредник

Јасмина Живковић

Штампа и повез

Опус 3, Подгорица

Тираж

400

(прво издање)

CIP – Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње
Народна библиотека Србије, Београд

ISBN 978-9940-9182-3-1 (Друштво за културни развој „Бауо“)

ISBN 978-86-433-0092-3 (Музеји и галерије Будве)

ISBN 978-86-7587-100-2 (Етнографски институт САНУ)

COBISS.CG-ID 39783184

COBISS.SR-ID 281638924
